Vlaams
Parlement

stuk **1205** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 27 juni 2011 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de republiek Servië, anderzijds, en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 29 april 2008*

* De tekst van de overeenkomst ligt ter inzage op het Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement

verzendcode: BUI

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet 25
Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen 29
Advies van de Raad van State 39
Ontwerp van decreet 43

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE BESCHOUWINGEN

1. Totstandkoming van de overeenkomst

1.1. Het stabilisatie- en associatieproces

De regionale aanpak van de Europese Unie (EU) ten aanzien van de Balkan werd in 1997 officieel gelanceerd. In een mededeling van 26 mei 1999 over het stabilisatieproces in de Balkan legde de Europese Commissie het kader vast voor een breed partnerschap met de landen uit de regio. Onderhandelingen zouden worden geopend wanneer een land aan bepaalde politieke en economische voorwaarden voldeed. In juni 2000 verklaarde de Europese Raad van Feira dat alle landen van het stabilisatie- en associatieproces potentiële kandidaten voor het EU-lidmaatschap zijn.

Op de topontmoeting met de EU die in november 2000 in Zagreb plaatsvond, bevestigden de Balkanlanden hun engagement tegenover het stabilisatie- en associatieproces. Dit proces bevat verschillende tussenstappen, waarvan de stabilisatie- en associatieovereenkomst de belangrijkste is. Er wordt rekening gehouden met het ontwikkelingsniveau van elk land zodat het zijn eigen ritme kan volgen. Om in aanmerking te komen voor het EU-lidmaatschap trachten de landen uit de regio de politieke en economische voorwaarden te vervullen die voor alle kandidaat-lidstaten dezelfde zijn. In maart 2006 bevestigde de EU dat de toekomst van de landen van de Westelijke Balkan binnen de EU ligt. De betrokken landen werden opgeroepen tot een actieve regionale samenwerking die de sleutel blijft tot duurzame stabiliteit, economische ontwikkeling en verzoening.

België heeft deze toenadering volledig onderschreven en ondersteund. Voor België is trouwens een belangrijke bijdrage aan het stabilisatie- en associatieproces weggelegd. Die bijdrage bestaat uit het financieren van de activiteiten van internationale instellingen die in de regio werkzaam zijn en de uitvoering van een aantal projecten, het sturen van gekwalificeerd personeel naar de Balkan (troepen, politie, deskundigen), en medewerking in de vorm van kennisoverdracht. Voor Vlaanderen behoren de landen van de Westelijke Balkan tot de geografische prioriteiten van het buitenlands beleid.

1.2. De betrekkingen tussen de EU en Servië

Op basis van de beslissingen genomen op de top van Thessaloniki in juni 2003, en herhaaldelijk bevestigd door de EU, is Servië een potentiële kandidaat-lidstaat. Op 22 december 2009 diende het zijn verzoek tot toetreding officieel in.

In het voortgangsrapport 2010 berispt de Europese Commissie de Servische Regering voor de langzame voorbereiding en uitvoering van nieuwe wetgeving en de trage vooruitgang om het gerechtelijk systeem in overeenstemming te brengen met de EU-normen. De Commissie toont zich evenmin tevreden met de vooruitgang inzake de strijd tegen corruptie en de georganiseerde misdaad, maar prijst de Servische stappen naar verzoening met de buurlanden. De Commissie heeft ook bedenkingen bij de economische ontwikkelingen in het land. De Servische Regering heeft ondertussen een specifiek actieplan aangenomen om de aanbevelingen uit te voeren.

De Raad herhaalde op 25 oktober 2010 dat een constructieve opstelling inzake regionale samenwerking van essentieel belang is, en riep Servië op om vorderingen te maken in de dialoog met Kosovo. De Raad herinnerde er ook aan dat overeenkomstig de politieke criteria van Kopenhagen, een volledige meewerking met het ICTY (International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia) een essentiële voorwaarde is voor het lidmaatschap

van de EU. Verdere stappen kunnen in dit verband slechts worden gezet wanneer de Raad unaniem besluit dat Servië volledig meewerkt of blijft meewerken met het ICTY. De Raad zal de voortgangsrapporten van de openbare aanklager daarom nauwlettend volgen. De Raad nodigde de Commissie uit om advies te verlenen over de toetreding van Servië. In de loop van 2011 zal de Commissie haar advies uitbrengen.

Op 19 januari 2011 hechtte het Europees Parlement zijn goedkeuring aan de stabilisatie- en associatieovereenkomst.

Tussen 2000 en 2006 ontving de Unie van Servië en Montenegro steun van de EU via het 'Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation' (CARDS), het specifieke programma van de EU voor de Balkan. Met ingang van 2007 is het financiële pretoetredingsinstrument (IPA) het enige financiële instrument voor kandidaat-lidstaten voor de periode 2007-2013. In het kader van dat IPA kan Servië jaarlijks rekenen op ongeveer 190 miljoen euro. In 2010 bedroeg de Servische allocatie 198 miljoen euro bestemd voor transport, energie, onderwijs en het juridisch systeem. Jaarprogramma's worden opgesteld in overeenstemming met de prioriteiten die zijn vastgelegd in het meerjarig indicatief planningsdocument voor Servië en conform de aanbevelingen van de uitbreidingsstrategie, de vereisten van het stabilisatie- en associatieproces en de nationale strategieën. Een ander deel van de bijstand in het kader van het IPA gaat naar grensoverschrijdende samenwerking tussen Servië en enerzijds de EU-lidstaten Hongarije, Bulgarije en Roemenië, en anderzijds de potentiële kandidaat-lidstaten Kroatië, Bosnië en Herzegovina en Montenegro. De prioriteiten zijn grensoverschrijdende infrastructuurwerken, het voorkomen van overstromingen, economische samenwerking, leefmilieuproblemen, administratieve samenwerking, culturele uitwisselingen, onderwijs, wetenschappelijk onderzoek, jobcreatie, veiligheid en de strijd tegen criminaliteit.

De EU is de belangrijkste handelspartner van Servië, dat een groot handelsdeficit heeft met de EU. De Servische uitvoer bestaat vooral uit landbouwproducten zoals suiker en frambozen, banden, ijzer, staal en machines. Servië voert vooral voertuigen, dieselbrandstoffen en geneesmiddelen in uit de EU.

1.3. Onderhandelingen en ondertekening van de overeenkomst

Op 12 april 2005 stelde de Commissie haar rapport over de haalbaarheid van een stabilisatie- en associatieovereenkomst met de toenmalige Unie van Servië en Montenegro voor. In dat rapport stond dat Servië en Montenegro voldoende waren voorbereid. Op 3 oktober 2005 gaf de Raad aan de Commissie de toelating om onderhandelingen te beginnen. Die onderhandelingen gingen op 10 oktober 2005 van start. Er vonden vier gespreksrondes plaats. Op 3 mei 2006 besloot de Commissie de onderhandelingen op te schorten omdat de Unie van Servië en Montenegro onvoldoende samenwerkte met het Joegoslaviëtribunaal (ICTY) in Den Haag.

Na de ontbinding van de Unie van Servië en Montenegro nam de Raad geamendeerde onderhandelingsrichtlijnen aan voor een stabilisatie- en associatieovereenkomst met Servië. Na de Servische parlementsverkiezingen van 21 januari 2007 verwelkomde deze Raad de bereidheid van de Commissie om onderhandelingen aan te knopen met de nieuwe Servische Regering, op voorwaarde dat die zich duidelijk engageerde om concrete en doeltreffende acties te ondernemen voor een volledige samenwerking met het ICTY. De onderhandelingen startten op 13 juni 2007. Zij vorderden snel en op 10 september 2007 vond de laatste technische ronde plaats.

Vooral België en Nederland verzetten zich tegen een parafering van de ontwerpovereenkomst. De toenmalige hoofdaanklager van het ICTY, Carla Del Ponte, verklaarde dat Servië weliswaar beter samenwerkte met het ICTY, maar dat nog niet alle gezochte oorlogsmisdadigers waren opgepakt en overgedragen. Uiteindelijk werd de

ontwerpovereenkomst op 7 november 2007 in Brussel geparafeerd. Begin december 2007 stelde mevrouw Carla Del Ponte Belgrado een nieuw ultimatum: de Bosnisch-Servische generaal Mladic moest uiterlijk op 10 december 2007 worden uitgeleverd aan het ICTY.

Slovenië pleitte als toenmalige EU-voorzitter voor een ondertekening van de overeenkomst als een gebaar naar Belgrado, zeker naar de EU-gezinden, met het oog op de presidentsverkiezingen van begin februari 2008. Het Sloveense voorstel kreeg de steun van verschillende lidstaten en ook de toenmalige Europese commissaris voor Uitbreiding, Olli Rehn, was een snelle ondertekening niet ongenegen. Binnen de EU kon geen eensgezindheid worden bereikt over een tussenoplossing waarbij een interim-akkoord zou worden ondertekend waarin alleen de bepalingen over de handelsbetrekkingen en de pretoetredingssteun zouden worden opgenomen. In een politieke verklaring werd Servië uitgenodigd om met de EU een politiek akkoord over samenwerking te sluiten dat een kader zou bieden om vooruitgang te boeken inzake de politieke dialoog.

De ondertekening van de stabilisatie- en associatieovereenkomst vond plaats in Luxemburg op 29 april 2008. Op aandringen van België en Nederland spraken de EU-lidstaten af dat zij de overeenkomst niet ter goedkeuring aan hun parlement zouden voorleggen zolang niet unaniem was vastgesteld dat Servië volledig meewerkt met het ICTY. Ook de interim-overeenkomst, die gewoonlijk meteen na ondertekening van kracht wordt totdat de ratificatie een feit is, zou niet in werking treden. De Servische president Tadic bevestigde schriftelijk dat zijn land verplicht is volledig samen te werken met het ICTY.

Op 7 december 2009 beslisten de EU-ministers van Buitenlandse en Europese Zaken hun verzet tegen de toepassing van de interim-overeenkomst op te heffen. Een beslissing over het activeren van de onderscheiden instemmingsprocedures werd met zes maanden verdaagd. De interim-overeenkomst is op 1 februari 2010 in werking getreden.

Nadat Serge Brammertz, de Belgische en huidige hoofdaanklager van het ICTY, op 14 juni 2010 een positief verslag uitbracht over de samenwerking tussen Servië en het ICTY, trok Nederland zijn veto in. De ministers van Buitenlandse en Europese Zaken van de 27 EU-lidstaten beslisten daarop dat de lidstaten hun respectieve instemmingsprocedure konden afronden. Spanje was de eerste lidstaat die op 21 juni 2010 zijn akte van bekrachtiging neerlegde.

Bij de onderhandelingen met Servië is het kader van de bestaande stabilisatie- en associatieovereenkomsten in aanmerking genomen. De bepalingen lopen dan ook grotendeels parallel met die overeenkomsten. Enkele onderdelen zijn aan de specifieke situatie van Servië aangepast.

2. Doel en inhoud van de overeenkomst

Macedonië en Kroatië waren in 2001 de eerste Balkanlanden waarmee de EU een stabilisatie- en associatieovereenkomst sloot. Beide overeenkomsten zijn reeds in werking getreden. Dat is ook het geval voor de overeenkomsten met respectievelijk Albanië, ondertekend op 12 juni 2006, en Montenegro, ondertekend op 15 oktober 2007. De overeenkomst met Bosnië en Herzegovina werd op 16 juni 2008 ondertekend.

De stabilisatie- en associatieovereenkomsten voorzien weliswaar in specifieke bepalingen voor elk land, maar voor heel de Balkan is de doelstelling dezelfde, namelijk een volledige associatie via de instelling van dezelfde basisvoorwaarden op het einde van een overgangsperiode.

De stabilisatie- en associatieovereenkomsten bevatten mechanismen, gaande van gespecialiseerde subcommissies tot politieke vergaderingen zoals de Stabilisatie- en associatieraad, die de EU in staat stellen prioriteiten te bepalen en de toepassing ervan te

bewaken. De effectieve uitvoering van de overeenkomst over een voldoende lange periode is een absolute voorwaarde. Pas daarna zal de EU verdere stappen overwegen voor een verdere toenadering.

Na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon is de Europese Gemeenschap (EG) vervangen en opgevolgd door de Europese Unie. De rechten en verplichtingen van, en de verwijzingen in de overeenkomst naar de Europese Gemeenschap, zijn bijgevolg van toepassing op de Europese Unie.

3. Belang voor Vlaanderen

De stabilisatie- en associatieovereenkomst is van groot belang voor het stabilisatie- en associatieproces met de landen van Zuidoost-Europa en voor de totstandbrenging en handhaving van een stabiele orde in Europa. De partijen verbinden zich ertoe bij te dragen tot de politieke, economische en institutionele stabiliteit in Servië en in de hele regio. Zij onderstrepen het belang dat zij hechten aan de eerbiediging van de rechtsstaat en de mensenrechten en aan de democratische beginselen.

De samenwerking tussen de partijen zal de bestaande economische banden verstevigen, dit tot wederzijds voordeel en met het oog op de sociale en economische ontwikkeling van Servië. Het samenwerkingsbeleid wordt ingebed in een regionaal kader, waarbij de samenwerking tussen Servië en zijn buurstaten wordt aangemoedigd.

Belangrijk voor Vlaanderen is de samenwerking op het vlak van:
- het economisch beleid en de handelspolitiek;
- het bevorderen en beschermen van investeringen;
- het industriële beleid;
- het toerisme;
- de modernisering en de herstructurering van de landbouw;
- het sociale beleid, voornamelijk inzake de verbetering van het Servische tewerkstellingsbeleid, de aanpassing van de sociale zekerheid aan de nieuwe economische en sociale vereisten, de aanpassing van de wetgeving inzake arbeidsvoorwaarden en gelijke kansen voor mannen en vrouwen en de verbetering van de bescherming van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers;
- het onderwijs en de opleiding teneinde het niveau van het algemene onderwijs in Servië te verbeteren en met speciale aandacht voor het jeugdbeleid en de tewerkstelling van jongeren;
- de cultuur en de audiovisuele sector;
- informatie en communicatie;
- vervoer;
- energie;
- bescherming van het leefmilieu;
- wetenschappelijk onderzoek en technologische ontwikkeling.

4. Schets van het partnerland

4.1. Algemene gegevens

Nadat Montenegro op 3 juni 2006 zijn onafhankelijkheid had afgekondigd, riep het Servische Parlement op 5 juni 2006 op zijn beurt de onafhankelijkheid van Servië uit. Op 30 september 2006 nam het Servische Parlement een nieuwe Grondwet aan die eind oktober 2006 in een referendum werd goedgekeurd.

De Republiek Servië is een parlementaire democratie met een meerpartijenstelsel. De leden van de Skupstina, het Federale Parlement, worden voor vier jaar verkozen. De president, die voor een ambtstermijn van vijf jaar wordt verkozen, heeft vooral een protocollaire functie.

Door de eenzijdige onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo op 17 februari 2008 kwamen in de regering de grote verschillen tussen voor- en tegenstanders van verdere samenwerking met de EU aan het licht. Op 13 maart 2008 werd het parlement ontbonden en op 11 mei 2008 vonden nieuwe verkiezingen plaats die werden gewonnen door de lijst met voorstanders van een Europees Servië.

4.2. Economische en sociale gegevens

Na de val van Milosevic in 2000 is Servië begonnen met een economische wederopbouw en de aanpak van de gevolgen van het politieke en economische isolement tijdens het Milosevicregime. Het behoud van de macro-economische stabiliteit en het terugdringen van de inflatie was en blijft een van de hoofddoelstellingen van de economische politiek. Hiertoe wordt onder meer een restrictief monetair en fiscaal beleid aangehouden.

In het voortgangsrapport 2010 maakt de Europese Commissie gewag van het economische en fiscale programma voor de periode 2010-2012 dat de Servische Regering haar in januari 2010 bezorgde. Dat programma bevat een herzien macro-economisch en fiscaal beleidskader voor de middellange termijn. Het is een beleidsdocument dat realistische voorstellen bevat die samenhangen met de hervormingsplannen van het land. Er is ook een consensus over de beginselen van een vrijemarkteconomie.

De macro-economische stabiliteit bleef grotendeels bestand tegen de negatieve gevolgen van de wereldwijde crisis in 2009 dankzij de tijdelijke maatregelen die Servië nam in samenspraak met het Internationaal Monetair Fonds (IMF). De groei van het bruto binnenlands product (bbp) daalde weliswaar met 3%, waardoor een einde kwam aan een periode van een gestage groei met een gemiddeld cijfer van 6% tussen 2005 en 2008. Terwijl de groei in het verleden werd aangewakkerd door de binnenlandse vraag, lag de jongste tijd een grotere export ervan aan de basis.

Servië maakt een prioriteit van het aantrekken van buitenlandse directe investeringen. Buitenlandse ondernemers krijgen zowel financiële als fiscale voordelen. De belangrijkste investeerders komen uit Oostenrijk, Griekenland, Noorwegen, Duitsland en Italië.

De internationale handel en de financiële transacties hadden fel te lijden onder de economische en financiële crisis. Het deficit op de handelsbalans werd kleiner omdat de import sterker daalde dan de export. De voornaamste uitvoerproducten zijn ijzer en staal, non-ferrometalen, elektrische machines, graan en groenten. De invoer bestaat vooral uit olie en gas, non-ferrometalen, elektrische machines, ijzer en staal.

Niettegenstaande de herneming van de economische activiteit verslechterde de toestand van de arbeidsmarkt in 2010. Tijdens de eerste helft van 2010 bereikte het werkloosheidscijfer een historisch hoog peil. De verslechterde arbeidsmarkt ondermijnde ook de sociale toestand. In reële termen stegen de lonen nauwelijks.

4.3. Het buitenlands beleid van Servië

In het buitenlands beleid van Servië komt de re-integratie in de internationale en Europese structuren op de eerste plaats. Het lidmaatschap van de Raad van Europa in april 2003 en de opname in het 'Partnerschap voor vrede'-programma van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) in december 2006 zijn belangrijke mijlpalen.

De belangrijkste beleidslijnen zijn:
- Europese integratie;
- samenwerking met het ICTY;
- samenwerking met de buurlanden en dan vooral de staten die deel uitmaakten van het voormalige Joegoslavië;

– economische stabiliteit met steun van het buitenland;
– samenwerking met de internationale gemeenschap inzake Kosovo;
– oplossing voor het vluchtelingenprobleem, samen met de buurlanden;
– de uitbouw van een regionale politieke en economische samenwerking, vooral in het kader van het Europees Samenwerkingsproces voor Zuidoost-Europa (SEECP).

4.4. De betrekkingen tussen Vlaanderen en Servië

In de Vlaamse beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2009-2014 staat dat, zoals aangekondigd in het regeerakkoord, Vlaanderen een nieuwe focus zal leggen op de Westelijke Balkan en de nieuwe buurlanden van de EU in het Oosten. Vlaanderen zal de initiatieven ten aanzien van Servië kaderen binnen het multilaterale beleid van de EU en via samenwerking met de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

Vlaanderen heeft traditioneel een overschot op zijn handelsbalans met Servië. Tussen 2005 en 2008 ging de Vlaamse uitvoer in stijgende lijn, maar omwille van de wereldwijde crisis volgde in 2009 een daling met bijna 30%. Vlaanderen exporteerde voor 112 miljoen euro, waardoor Servië terugzakte naar de 77e plaats op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen. De voornaamste uitvoersectoren waren de chemische en farmaceutische nijverheid (29,59%), machines en elektrisch materieel (16,15%) en kunststof en rubber (14,90%). Tijdens de eerste negen maanden van 2010 ging het heel wat beter. De stijging van 18% was van dezelfde grootte als de gemiddelde groei van de Vlaamse uitvoer.

Na een daling van bijna 8% in 2008, kende de invoer in 2009 een forse terugval met ruim 30%. Met een totaal van 43,7 miljoen euro zakte Servië naar een 94e plaats als leverancier van Vlaanderen. Tijdens de eerste negen maanden van 2010 was de import al opgelopen tot ongeveer 42 miljoen euro, een toename met meer dan 30% in vergelijking met dezelfde periode van 2009. De voornaamste sectoren waren plantaardige producten (36,56%), onedele metalen (16,97%), textiel (14,88%) en machines en elektrisch materieel (13,44%).

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING VAN DE OVEREENKOMST

De overeenkomst telt 139 artikelen, verdeeld over tien titels. Verder zijn zeven bijlagen en zeven protocollen bij de overeenkomst gevoegd. Aan de slotakte zijn drie gemeenschappelijke verklaringen en een verklaring van de EU en haar lidstaten gehecht.

De preambule bevat zoals gebruikelijk een intentieverklaring en de opsomming van de principes die samen het kader voor de overeenkomst schetsen. Zij beklemtoont het belang van de overeenkomst voor het stabilisatie- en associatieproces met de landen van Zuidoost-Europa en voor de totstandbrenging en de handhaving van een stabiele orde in Europa. De partijen verbinden zich ertoe bij te dragen aan de politieke, economische en institutionele stabilisatie van Servië en de hele regio, via de ontwikkeling van de civiele samenleving en door democratisering, institutionele versterking en hervorming van de administratie, intensievere handel en economische samenwerking, en samenwerking op het vlak van justitie en binnenlandse zaken. De partijen onderstrepen het belang dat zij hechten aan de eerbiediging van de rechtsstaat en de mensenrechten en aan de democratische beginselen.

De EU toont zich bereid om Servië zo volledig mogelijk te integreren in de politieke en economische hoofdstroom van Europa en wijst op de status van Servië als een potentiële kandidaat voor het lidmaatschap van de EU, onder voorbehoud van de succesvolle tenuitvoerlegging van de overeenkomst, met name wat regionale samenwerking betreft.

Artikel 1 beschrijft de doelstellingen van de associatie: de versterking van de democratie en de rechtsstaat, de stabilisatie van Servië en de hele regio, de totstandbrenging van een kader voor een politieke dialoog, het ondersteunen van de Servische inspanningen voor de

ontwikkeling van de economische en internationale samenwerking, het verlenen van steun voor de overgang naar een markteconomie, het bevorderen van harmonieuze economische betrekkingen en het geleidelijk instellen van een vrijhandelszone, en het aanmoedigen van regionale samenwerking.

Titel I – Algemene beginselen (artikel 2 tot en met 9)

Titel I definieert het kader waarbinnen de stabilisatie- en associatieovereenkomst moet worden geplaatst.

Artikel 2 stelt dat de grondslag van het binnen- en buitenlands beleid van de partijen wordt gevormd door de eerbiediging van de democratische beginselen en de mensenrechten, de eerbiediging van de beginselen van het internationaal recht (waaronder de volledige medewerking aan het ICTY) en de rechtsstaat en de beginselen van de markteconomie. Deze bepalingen vormen samen met de bestrijding van massavernietigingswapens en hun overbrengingsmiddelen (artikel 3) daarvoor een essentieel element van de overeenkomst.

In artikel 4 bevestigen de partijen nogmaals het belang dat zij hechten aan het nakomen van internationale verplichtingen, met name de volledige samenwerking met het ICTY.

Volgens artikel 5 staan internationale en regionale vrede en stabiliteit, de ontwikkeling van betrekkingen van goed nabuurschap, mensenrechten en de bescherming van minderheden centraal in het stabilisatie- en associatieproces. Het sluiten en de tenuitvoerlegging van de overeenkomst gebeuren in het kader van de besluiten van de Raad van 29 april 1997 en zijn gebaseerd op de afzonderlijke verdiensten van Servië.

Artikel 6 bepaalt dat Servië zich ertoe verbindt voort te gaan op de weg naar samenwerking en bevordering van de betrekkingen van goed nabuurschap met de andere landen van de regio. Die verbintenis is van fundamenteel belang voor de ontwikkeling van de betrekkingen en de samenwerking tussen de partijen en zij draagt bij tot regionale stabiliteit.

In artikel 7 bevestigen de partijen opnieuw het belang dat zij hechten aan de strijd tegen het terrorisme en het nakomen van internationale verplichtingen ter zake.

De associatie wordt geleidelijk tot stand gebracht gedurende een overgangsperiode van maximum zes jaar. De overeenkomstig artikel 119 opgerichte Stabilisatie- en associatieraad onderzoekt in principe jaarlijks de tenuitvoerlegging van de overeenkomst en de goedkeuring en uitvoering door Servië van de gevraagde hervormingen. Op basis van die toetsing doet de Stabilisatie- en associatieraad aanbevelingen en neemt hij besluiten. Uiterlijk tijdens het derde jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst verricht de Stabilisatie- en associatieraad een grondige evaluatie over de vorderingen die Servië heeft gemaakt en kan hij besluiten treffen over de volgende fasen van het associatieproces. De toetsing geldt niet voor het vrije verkeer van personen, waarvoor een aparte regeling wordt vastgesteld (artikel 8).

Artikel 9 stelt dat de overeenkomst verenigbaar moet zijn met de relevante bepalingen van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en meer specifiek met artikel XXIV van de algemene overeenkomst betreffende tarieven en handel (GATT, 1994) en artikel V van de algemene overeenkomst betreffende de handel in diensten (GATS), en overeenkomstig moet worden uitgevoerd.

Titel II – Politieke dialoog (artikel 10 tot en met 13)

Overeenkomstig artikel 10 wordt de politieke dialoog tussen de partijen verder ontwikkeld, met het oog op:

– de volledige integratie van Servië in de gemeenschap van democratische naties en de geleidelijke toenadering tot de EU;

– convergentie van de standpunten over internationale vraagstukken;
– regionale samenwerking en de ontwikkeling van de betrekkingen van goed nabuurschap;
– gezamenlijke standpunten inzake veiligheid en stabiliteit in Europa, met inbegrip van samenwerking op de gebieden die vallen onder het gemeenschappelijke buitenland- en veiligheidsbeleid (GBVB) van de EU.

De politieke dialoog vindt plaats binnen de Stabilisatie- en associatieraad op ministerieel niveau. Op verzoek van de partijen kan de dialoog ook andere vormen aannemen zoals overleg op ambtelijk niveau, het optimaal gebruik maken van alle diplomatieke kanalen en andere middelen die een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan de consolidatie, ontwikkeling en intensivering van de dialoog (artikel 11). Op parlementair vlak vindt de dialoog plaats via het parlementair Stabilisatie- en associatiecomité (artikel 12). De dialoog kan plaatsvinden in multilateraal verband of als regionale dialoog (artikel 13).

Titel III – Regionale samenwerking (artikel 14 tot en met 17)

Servië verbindt zich ertoe de regionale samenwerking in de Balkan actief te bevorderen. De EU zal via haar programma's voor technische bijstand projecten steunen die een regionale of grensoverschrijdende dimensie vertonen. Servië informeert de EU en haar lidstaten over zijn voornemens om de samenwerking met een van de in artikel 15 tot en met 17 genoemde landen te intensiveren. Servië zorgt voor de volledige tenuitvoerlegging van de Midden-Europese Vrijhandelsovereenkomst (Central European Free Trade Agreement, CEFTA), ondertekend op 19 december 2006 (artikel 14).

Servië zal onderhandelingen starten met de landen die al een stabilisatie- en associatieovereenkomst hebben gesloten voor het sluiten van bilaterale overeenkomsten inzake regionale samenwerking. Die overeenkomsten moeten worden gesloten binnen twee jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst. Zij zijn een voorwaarde voor de verdere betrekkingen tussen de EU en Servië. Servië opent ook onderhandelingen met de andere landen van de regio zodra die een stabilisatie- en associatieovereenkomst hebben ondertekend (artikel 15).

Servië streeft naar regionale samenwerking met de andere landen die bij het stabilisatie- en associatieproces zijn betrokken op sommige of alle beleidsdomeinen (artikel 16). Ook moet het de samenwerking versterken met landen die kandidaat zijn voor toetreding tot de EU. Het land moet zo snel mogelijk onderhandelingen starten met Turkije om een overeenkomst te sluiten waarbij een vrijhandelszone wordt ingesteld. De overeenkomst moet voor het einde van de overgangsperiode van zes jaar worden gesloten (artikel 17).

Titel IV – Vrij verkeer van goederen (artikel 18 tot en met 48)

In de loop van een overgangsperiode van maximum zes jaar brengen de partijen geleidelijk een vrijhandelszone tot stand, overeenkomstig de bepalingen van de overeenkomst, de GATT 1994 en de WTO. Daarbij houden zij rekening met specifieke eisen (artikel 18).

– Hoofdstuk I – Industrieproducten

Hoofdstuk I is van toepassing op producten van oorsprong uit de EU of uit Servië, vermeld in hoofdstuk 25 tot en met 97 van de gecombineerde nomenclatuur, met uitzondering van de producten genoemd in bijlage I, punt I, onder ii), van de WTO-overeenkomst inzake de landbouw. De handel in producten die onder het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) vallen, geschiedt in overeenstemming met de bepalingen van dat verdrag (artikel 19).

Douanerechten en kwantitatieve beperkingen bij invoer van industrieproducten uit Servië in de EU, worden afgeschaft bij de inwerkingtreding van de overeenkomst (artikel 20).

Artikel 21 gaat over douanerechten en kwantitatieve beperkingen bij invoer van industrieproducten uit de EU in Servië. Kwantitatieve beperkingen en heffingen van gelijke werking worden afgeschaft bij de inwerkingtreding van de overeenkomst, maar de douanerechten worden voor sommige industrieproducten meteen afgeschaft, en voor andere gebeurt dat geleidelijk volgens een bepaald tijdschema. Servië is bereid zijn douanerechten sneller te verlagen indien de algemene economische toestand en de situatie in de betrokken sector dat mogelijk maken (artikel 23).

Artikel 22 bepaalt dat de EU en Servië bij de inwerkingtreding van de overeenkomst alle douanerechten en kwantitatieve beperkingen bij uitvoer afschaffen.

– Hoofdstuk II – Landbouw en visserij

Artikel 24 verstaat onder landbouw- en visserijproducten de producten die zijn vermeld in hoofdstuk 1 tot en met 24 van de gecombineerde nomenclatuur en in bijlage I, punt I, onder ii), bij de WTO-overeenkomst inzake de landbouw.

Volgens artikel 25 bevat protocol 1 de handelsregeling voor de daarin genoemde bewerkte landbouwproducten.

Bij de inwerkingtreding van de overeenkomst gaat de EU over tot de afschaffing van alle kwantitatieve beperkingen en douanerechten die van toepassing zijn op de invoer van landbouwproducten uit Servië. Voor sommige producten wordt wel een uitzondering gemaakt (artikel 26). Servië schaft bij de inwerkingtreding van de overeenkomst alle kwantitatieve beperkingen en maatregelen van gelijke werking af die van toepassing zijn op de invoer van landbouwproducten uit de EU. Douanerechten worden afgeschaft (voor producten die vermeld worden in bijlage III, a), geleidelijk afgeschaft of verlaagd (voor producten die worden vermeld in bijlage III, respectievelijk b, c en d) (artikel 27).

Artikel 28 verwijst naar protocol 2, waarin de regeling voor wijn en gedistilleerde dranken wordt beschreven.

Artikel 29 en 30 gaan over de afschaffing van kwantitatieve beperkingen en douanerechten die van toepassing zijn op de invoer van vis en visserijproducten, met dien verstande dat voor vis en visserijproducten die worden vermeld in de bijlagen IV en V, de in die bijlagen opgenomen bepalingen van toepassing zijn.

Artikel 31 bevat een herzieningsclausule die stelt dat de partijen binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst in de Stabilisatie- en associatieraad per product en op basis van passende wederkerigheid, de mogelijkheden onderzoeken om elkaar verdere concessies te verlenen teneinde de handel in landbouw- en visserijproducten te liberaliseren.

Volgens de vrijwaringsclausule in artikel 32 plegen de partijen overleg wanneer de invoer van producten waarvoor concessies zijn verleend, ernstige problemen veroorzaakt op de markt of voor de binnenlandse regelingen van een partij. In afwachting van een oplossing kan de betrokken partij de maatregelen treffen die zij noodzakelijk acht. Wanneer de omvang van de invoer van de in bijlage V bij protocol 3 genoemde producten uit Servië met meer dan 30% toeneemt ten opzichte van het gemiddelde van de drie voorgaande kalenderjaren, kan de EU overgaan tot stopzetting van de preferentiële behandeling van de producten die de stijging veroorzaken. De EU stelt het Stabilisatie- en associatiecomité in kennis van die maatregel en overlegt met Servië om de verstoring van de handel te voorkomen.

Servië beschermt de geografische aanduidingen van de EU. Geografische aanduidingen van Servië kunnen in de EU worden geregistreerd onder de voorwaarden zoals beschreven in verordening (EG) nr. 510/2006 van de Raad inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen. Servië verbiedt het gebruik van de in de EU beschermde namen voor vergelijkbare producten die niet voldoen aan de kenmerken van de geografische aanduiding en het weigert de registratie van handelsmerken in dergelijke gevallen. Handelsmerken die in Servië zijn geregistreerd of gangbaar zijn en beschermde geografische aanduidingen die in de omgangstaal gebruikelijk zijn, mogen vijf jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst niet meer worden gebruikt (artikel 33).

– Hoofdstuk III – Gemeenschappelijke bepalingen

Behoudens andersluidende bepalingen in dit hoofdstuk of in protocol 1 zijn de bepalingen van toepassing op de handel tussen de partijen in alle producten (artikel 34). Zij vormen in geen geval een belemmering voor de eenzijdige toepassing van gunstiger maatregelen door een partij (artikel 35).

Artikel 36 is een zogenaamde 'standstill'-clausule: vanaf de inwerkingtreding van de overeenkomst kunnen geen nieuwe douaneheffingen of heffingen van gelijke werking, noch kwantitatieve beperkingen of maatregelen van gelijke werking worden ingevoerd, noch mogen de bestaande rechten of heffingen worden verhoogd. Die clausule vormt in geen enkel opzicht een beletsel voor de voortzetting van het landbouwbeleid van de partijen, noch voor het treffen van maatregelen in het kader van dat beleid, voor zover de invoerregeling in de bijlagen II tot en met V en protocol 1 daardoor niet wordt beïnvloed.

Fiscale discriminatie tussen de producten van de partijen wordt verboden. De teruggave van binnenlandse indirecte belastingen voor producten die naar het grondgebied van een partij worden uitgevoerd, mag niet hoger zijn dan de daarop geheven indirecte belastingen (artikel 37). De bepalingen over de afschaffing van douanerechten bij invoer zijn eveneens van toepassing op douanerechten van fiscale aard (artikel 38).

De overeenkomst sluit het behoud of de oprichting van douane-unies, vrijhandelszones of regelingen voor grensverkeer niet uit, in zoverre de handelsbepalingen van deze overeenkomst er niet door worden gewijzigd. Tijdens de in artikel 18 vermelde overgangsperiodes mag de overeenkomst geen invloed hebben op de tenuitvoerlegging van specifieke regelingen voor het goederenverkeer. De partijen overleggen in de Stabilisatie- en associatieraad over andere onderwerpen in verband met hun handelspolitiek ten aanzien van derde landen. Dergelijk overleg vindt plaats bij de toetreding van een derde land tot de EU (artikel 39).

Verder bevat de titel over het vrije verkeer van goederen een antidumpingclausule (artikel 40), een algemene vrijwaringclausule (artikel 41) en een clausule voor tekorten aan bepaalde goederen (artikel 42) die de partijen de kans geven om het hoofd te bieden aan specifieke moeilijkheden. Servië verbindt zich ertoe om met betrekking tot staatsmonopolies van commerciële aard binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst, discriminatie tussen EU-onderdanen en Servische burgers inzake goederenvoorziening weg te nemen (artikel 43).

Artikel 44 bepaalt dat de oorsprongsregels voor de toepassing van de overeenkomst zijn vastgelegd in protocol 3.

Volgens artikel 45 vormt de overeenkomst geen beletsel voor verbodsbepalingen of beperkingen op invoer, uitvoer of doorvoer, die zijn gerechtvaardigd uit hoofde van de bescherming van de openbare zedelijkheid, de openbare orde en de openbare veiligheid, de gezondheid en het leven van personen, dieren of planten, de bescherming van het nationale

artistieke, historische en archeologische erfgoed of de bescherming van de intellectuele, industriële en commerciële eigendom of regels betreffende goud en zilver. Deze verboden of beperkingen mogen echter geen middel zijn tot willekeurige discriminatie, noch een verkapte beperking vormen van de handel tussen de partijen.

De partijen komen overeen dat administratieve samenwerking essentieel is voor de uitvoering van en de controle op de preferentiële behandeling en zij benadrukken dat zij zich zullen inzetten om onregelmatigheden en fraude in douanezaken te bestrijden. Indien een partij zich daaraan niet houdt, kan de andere partij onder bepaalde voorwaarden de preferentiële regeling ten aanzien van de betrokken producten tijdelijk opschorten (artikel 46).

Indien de bevoegde overheden de preferentiële uitvoerregeling niet correct hebben beheerd, en met name in de toepassing van de bepalingen van protocol 3 betreffende de definitie van 'producten van oorsprong' en administratieve samenwerking, kan een partij de Stabilisatie- en associatieraad verzoeken de mogelijkheden van de goedkeuring van passende maatregelen te onderzoeken om de situatie op te lossen (artikel 47).

De toepassing van de overeenkomst laat de toepassing van de bepalingen van het EU-recht op de Canarische Eilanden onverlet (artikel 48).

Titel V – Verkeer van werknemers, vestiging, verrichten van diensten, kapitaal (artikel 49 tot en met 71)

Titel V regelt de billijke behandeling door beide partijen van werknemers uit de andere partij die legaal op het grondgebied verblijven, en ook de vestiging van vennootschappen.

– Hoofdstuk I – Verkeer van werknemers

Artikel 49 bepaalt dat Servische onderdanen die legaal zijn tewerkgesteld op het grondgebied van een EU-lidstaat, niet mogen worden gediscrimineerd ten opzichte van de eigen burgers. Hun echtgeno(o)t(e) en kinderen hebben eveneens toegang tot de arbeidsmarkt. Voor seizoenarbeiders en werknemers die onder bilaterale overeenkomsten vallen, geldt die bepaling niet. Servië moet dezelfde behandeling verlenen aan EU-onderdanen.

Artikel 50 stelt dat de werkgelegenheidsmogelijkheden die EU-lidstaten in het kader van bilaterale overeenkomsten verlenen aan Servische werknemers, behouden blijven en zo mogelijk worden verbeterd. De overige lidstaten moeten het sluiten van dergelijke overeenkomsten overwegen. De Stabilisatie- en associatieraad onderzoekt na drie jaar of andere verbeteringen tot stand kunnen worden gebracht.

Artikel 51 legt regels vast voor de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels. Hierdoor worden bij een besluit van de Stabilisatie- en associatieraad bepalingen ingevoerd in verband met de verschillende uitkeringen.

– Hoofdstuk II – Vestiging

Artikel 52 geeft een aantal begripsomschrijvingen. Wat het internationale vervoer over zee betreft, zijn de bepalingen eveneens van toepassing op onderdanen van de EU of van Servië die buiten de EU of Servië zijn gevestigd en op scheepvaartondernemingen die buiten de EU of Servië zijn gevestigd en die worden bestuurd door onderdanen van de EU of Servië indien hun vaartuigen zijn ingeschreven in die lidstaat of in Servië.

Artikel 53 bepaalt dat Servië het opzetten van werkzaamheden door ondernemingen en onderdanen uit de EU moet vergemakkelijken. Daarbij mag het geen minder gunstige behandeling toekennen dan de behandeling die het toekent aan eigen ondernemingen of

aan ondernemingen van derde landen (met andere woorden: de meest gunstige van beide). Dezelfde regel geldt mutatis mutandis voor de activiteiten van dochtermaatschappijen en filialen. De EU en haar lidstaten handelen op dezelfde manier ten opzichte van Servische ondernemingen en hun dochterondernemingen en filialen. De beide partijen voeren geen nieuwe wettelijke regelingen of maatregelen in die discriminerend zijn. Vier jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst stelt de Stabilisatie- en associatieraad de voorwaarden vast voor de uitbreiding van de bepalingen tot de vestiging van onderdanen van de partijen die economische activiteiten anders dan in loondienst wensen uit te oefenen. Dochterondernemingen en filialen van vennootschappen uit de EU hebben het recht om vanaf de inwerkingtreding van de overeenkomst in Servië onroerende goederen te huren en te gebruiken en zij hebben hetzelfde recht om eigendomsrechten op onroerend goed te verwerven en te genieten en, wat betreft openbare goederen en goederen van algemeen belang, dezelfde rechten als Servische vennootschappen wanneer dat noodzakelijk is voor de uitoefening van hun economische activiteiten. De Stabilisatie- en associatieraad onderzoekt vier jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst of die rechten kunnen worden uitgebreid tot filialen van vennootschappen uit de EU.

Artikel 54 staat de partijen toe om de vestiging van vennootschappen en onderdanen niet discriminerend te regelen en stelt dat ten aanzien van financiële diensten, de verdragsbepalingen geen beletsel vormen om beschermingsmaatregelen te treffen. Een partij mag die maatregelen echter niet aanwenden om zich te onttrekken aan de verplichtingen die voortvloeien uit de overeenkomst.

Een aantal sectoren (luchtvervoer, binnenvaart en cabotage in het zeevervoer) worden uitgesloten van deze bepalingen (artikel 55).

Artikel 56 gaat over de toepassing van bijzondere regels voor de vestiging van filialen van vennootschappen die geen rechtspersoonlijkheid bezitten. Het verschil in behandeling blijft beperkt tot hetgeen als gevolg van juridische of technische verschillen strikt noodzakelijk is of, wat financiële diensten betreft, om prudentiële redenen noodzakelijk is.

De Stabilisatie- en associatieraad zal nagaan welke maatregelen nodig zijn voor de wederzijdse erkenning van diploma's teneinde de toegang tot en de uitoefening van gereglementeerde activiteiten in het kader van vrije beroepen te vergemakkelijken (artikel 57).

Artikel 58 regelt de tewerkstelling van eigen onderdanen in ondernemingen die zijn gevestigd op het grondgebied van de andere partij (zogenaamd 'personeel met een sleutelpositie') enerzijds en de toegang tot het grondgebied en het tijdelijke verblijf van de leidinggevende hierin. De geldigheidsduur van de verblijfs- en werkvergunningen van die werknemers is beperkt tot de periode waarin zij als zodanig werkzaam zijn.

– Hoofdstuk III – Het verlenen van diensten

De partijen treffen de nodige maatregelen om geleidelijk het verlenen van diensten toe te laten door ondernemingen of onderdanen die zijn gevestigd in een andere partij dan die waar de ontvanger van de diensten is gevestigd (artikel 59 en 60). Met betrekking tot de transportsector worden specifieke regelingen getroffen (artikel 61).

– Hoofdstuk IV – Betalings- en kapitaalverkeer

Artikel 62 en 63 stellen dat de partijen zich verbinden tot het bevorderen van vrij betalings- en kapitaalverkeer in vrij omwisselbare valuta, zoals vervat in artikel VIII van de statuten van het IMF. Servië staat de verwerving van onroerende goederen door onderdanen van de EU-lidstaten toe. In uitzonderlijke gevallen mogen de partijen gedurende een beperk-

te periode vrijwaringsmaatregelen treffen ten aanzien van het kapitaalverkeer indien die maatregelen absoluut noodzakelijk zijn.

Volgens artikel 64 moeten de partijen tijdens de eerste vier jaar maatregelen treffen om de voorwaarden tot stand te brengen voor de verdere geleidelijke toepassing van de EU-regelgeving betreffende het vrije verkeer van kapitaal. Aan het einde van het vierde jaar gaat de Stabilisatie- en associatieraad na op welke wijze de EU-regelgeving betreffende het kapitaalverkeer volledig kan worden toegepast in Servië.

– Hoofdstuk V – Algemene bepalingen

Artikel 65 stelt dat de bepalingen van toepassing zijn onder voorwaarde van de beperkingen die zijn gerechtvaardigd uit hoofde van de openbare orde, de openbare veiligheid en de volksgezondheid. Zij zijn niet van toepassing op activiteiten die verband houden met de uitoefening van het openbaar gezag.

Artikel 66 bepaalt dat geen enkele bepaling de partijen belet hun wetten en voorschriften betreffende toelating en verblijf, werkgelegenheid, arbeidsvoorwaarden, vestiging van natuurlijke personen en het verrichten van diensten toe te passen, met name wat betreft verblijfsvergunningen, mits die toepassing de voordelen die voortvloeien uit een bepaling niet tenietdoet of beperkt.

Vennootschappen die gezamenlijk door vennootschappen of onderdanen van Servië of de EU worden bestuurd en hun exclusieve eigendom zijn, vallen eveneens onder de bovenvermelde bepalingen (artikel 67).

Volgens artikel 68 is de meestbegunstigingsbehandeling niet van toepassing op belastingvoordelen in het kader van overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belastingheffing of andere fiscale bepalingen. Geen enkele bepaling staat maatregelen ter voorkoming van belastingvlucht of -ontduiking in de weg.

Artikel 69 stelt dat de partijen beperkende maatregelen zoveel mogelijk moeten vermijden. Indien de betalingsbalans in gevaar komt, kunnen de EU of Servië beperkende maatregelen treffen in overeenstemming met de WTO-overeenkomst. Die maatregelen mogen geen betrekking hebben op overmakingen in verband met investeringen.

Artikel 70 geeft aan dat de bepalingen geleidelijk worden aangepast, met name in het licht van de eisen die worden gesteld in artikel V van de GATS.

Volgens artikel 71 vormen de bepalingen geen beletsel om maatregelen te treffen die nodig zijn om te voorkomen dat maatregelen ten aanzien van de toegang van derde landen tot de markt, worden ontdoken via de bepalingen van de overeenkomst.

Titel VI – Harmonisatie van wetgeving, rechtshandhaving en mededingingsregels (artikel 72 tot en met 79)

Servië zal het nodige doen om vanaf de datum van inwerkingtreding van de overeenkomst zijn huidige en toekomstige wetgeving geleidelijk in overeenstemming te brengen met het 'acquis' van de EU. Die aanpassing wordt tijdens de overgangsperiode geleidelijk uitgebreid tot alle genoemde onderdelen van het 'acquis'. In eerste instantie wordt de nadruk gelegd op de interne markt, justitie, vrijheid en veiligheid, alsmede handelsgerelateerde aspecten. Een programma van aanpassing wordt opgesteld in overleg tussen de Commissie en Servië. Servië stelt ook de voorwaarden vast voor het toezicht op de tenuitvoerlegging van de aanpassing van de wetgeving en de rechtshandhavingsmaatregelen die moeten worden getroffen (artikel 72).

Artikel 73 gaat over bepalingen betreffende de concurrentie en andere economische aspecten. Overeenkomsten die mededinging verhinderen, beperken of vervalsen, misbruik van een machtspositie en steunmaatregelen die de mededinging vervalsen, zijn niet verenigbaar met de overeenkomst. Servië stelt binnen het jaar een overheidsinstantie in die onafhankelijk kan optreden. Het land stelt een volledig overzicht op van de steunmaatregelen die voor de oprichting van die instantie zijn ingesteld en past deze steunmaatregelen binnen vier jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst aan. De partijen dragen zorg voor transparantie inzake overheidssteun. In protocol 5 worden de regels vastgesteld voor staatssteun in de staalindustrie in geval van steun voor herstructurering. De nadruk ligt op het uitzonderlijke karakter van die steun.

Volgens artikel 74 past Servië, uiterlijk aan het einde van het derde jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst, de beginselen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap toe op overheidsondernemingen en ondernemingen waaraan speciale of exclusieve rechten zijn toegekend. De speciale rechten van overheidsondernemingen tijdens de overgangsperiode omvatten niet de mogelijkheid tot instelling van kwantitatieve beperkingen of maatregelen van gelijke werking op de invoer in Servië van goederen uit de EU.

In artikel 75 bevestigen de partijen het belang dat zij hechten aan de bescherming van intellectuele, industriële en commerciële eigendomsrechten. Servië zal binnen vijf jaar na de inwerkingtreding ervoor zorgen dat zijn bescherming hetzelfde niveau bereikt als die in de EU en het zal toetreden tot de multilaterale overeenkomsten dienaangaande.

Artikel 76 gaat over overheidsopdrachten. De partijen streven naar het openstellen van de aanbesteding van overheidsopdrachten op basis van non-discriminatie en wederkerigheid, vooral in het kader van de WTO. Servische vennootschappen krijgen vanaf de inwerkingtreding toegang tot aanbestedingsprocedures in de EU. De regeling voor toegang van Europese bedrijven tot de Servische procedures is afhankelijk van de al of niet vestiging in Servië. Deze Servische procedures zullen uiterlijk na vijf jaar worden opengesteld. Zodra Servië de wetgeving heeft goedgekeurd waarbij de EU-regels worden ingevoerd, zijn de bepalingen ook van toepassing in de nutssector. De vennootschappen genieten daarbij een behandeling die niet minder gunstig is dan de behandeling van de eigen vennootschappen. Op de vestiging, de activiteiten en de verlening van diensten, alsmede de werkgelegenheid en het verkeer van werknemers in verband met de uitvoering van overheidsopdrachten, zijn artikel 49 tot en met 64 van toepassing.

Servië verbindt zich ertoe zijn wetgeving geleidelijk aan te passen aan de technische regelgeving van de EU en de Europese procedures voor normalisatie, metrologie, accreditering en conformiteitbeoordeling (artikel 77) en om zijn wetgeving inzake de consumentenbescherming te harmoniseren met die van de EU (artikel 78). Servië moet ook zijn wetgeving inzake arbeidsomstandigheden, meer bepaald op het vlak van gezondheid en veiligheid op het werk en gelijke kansen, geleidelijk aanpassen aan die van de EU (artikel 79).

Titel VII – Justitie, vrijheid en veiligheid (artikel 80 tot en met 87)

Artikel 80 stelt dat de partijen bijzondere aandacht besteden aan de consolidering van de rechtsstaat en de institutionele versterking op alle niveaus. De samenwerking is gericht op de versterking van de onafhankelijkheid van het justitiële apparaat en de verbetering van de doeltreffendheid daarvan, de verbetering van het functioneren van de politie en andere rechtshandhavinginstanties, het voorzien in adequate opleiding en de bestrijding van corruptie en de georganiseerde misdaad.

Volgens artikel 81 zal Servië zijn wetgeving inzake bescherming van persoonsgegevens aanpassen aan de EU-wetgeving en de internationale wetgeving op het vlak van privacy en zal het onafhankelijke toezichthoudende organen oprichten.

De partijen werken samen op het vlak van visa, grenscontrole, asiel en migratie. De samenwerking is gebaseerd op wederzijds overleg en nauwe coördinatie en zij bevat ook technische en administratieve bijstand (artikel 82).

Artikel 83 gaat over de samenwerking met het oog op preventie en controle van illegale immigratie. Specifieke procedures voor de overname van eigen onderdanen, onderdanen van derde landen en staatlozen worden vastgesteld in het kader van de overeenkomst tussen de EU en Servië inzake de overname van personen die zonder vergunning op het grondgebeid verblijven. Servië zal overnameovereenkomsten sluiten met de andere landen van het stabilisatie- en associatieproces.

De partijen werken samen om te voorkomen dat hun financiële systemen worden gebruikt voor het witwassen van de opbrengsten uit criminele activiteiten in het algemeen en drugsmisdrijven in het bijzonder, alsook voor de financiering van het terrorisme (artikel 84). Zij werken eveneens samen voor de aanpak van de drugsproblematiek (artikel 85), de voorkoming en bestrijding van georganiseerde misdaad en andere illegale activiteiten (artikel 86) en de bestrijding van terrorisme (artikel 87).

Titel VIII – Samenwerkingsbeleid (artikel 88 tot en met 114)

De EU en Servië werken nauw samen om de economische en sociale ontwikkeling van Servië te bevorderen, waarbij de milieuaspecten in het beleid worden geïntegreerd. Het samenwerkingsbeleid moet in een regionaal samenwerkingskader worden geïntegreerd. Bijzondere aandacht gaat naar maatregelen die de samenwerking tussen Servië en zijn buurlanden bevorderen (artikel 88).

De samenwerking vindt plaats op het vlak van:
- het economisch beleid en de handelspolitiek: de EU kan Servië – op zijn verzoek – helpen om een functionerende markteconomie tot stand te brengen en het Servische beleid geleidelijk aan te passen aan het op stabiliteit gerichte beleid in het kader van de Economische en Monetaire Unie (artikel 89);
- de statistieken: de samenwerking is gericht op de ontwikkeling van een efficiënt en duurzaam statistisch stelsel (artikel 90);
- het bank- en verzekeringswezen en andere financiële diensten: eerlijke concurrentie en het waarborgen van gelijke marktvoorwaarden staan voorop (artikel 91);
- interne controle van de overheidsfinanciën en externe boekhoudkundige controle: de samenwerking moet zich ook richten op de oprichting en versterking van centrale harmonisatie-eenheden voor financieel beheer, financiële controle en interne boekhoudkundige controle (artikel 92);
- de stimulering en bescherming van investeringen: de samenwerking moet zorgen voor het scheppen van een gunstig investeringsklimaat (artikel 93);
- de industrie: het doel is de Servische industrie te versterken, waarbij de bescherming van het milieu tevens wordt gewaarborgd (artikel 94);
- het midden- en kleinbedrijf: men streeft naar de versterking van de particuliere sector, waarbij men onder andere rekening houdt met de beginselen die zijn vastgelegd in het Europees Handvest voor kleine ondernemingen (artikel 95);
- het toerisme: voornamelijk gericht op de intensivering van de informatiestroom over toerisme en op de deelname van Servië aan belangrijke Europese organisaties voor toerisme; ook worden de mogelijkheden onderzocht voor gemeenschappelijke activiteiten, de versterking van de samenwerking tussen de toeristische sector, deskundigen, regeringen en overheidsinstanties en kennisoverdracht (artikel 96);
- de landbouw en de agro-industriële sector: gericht op de modernisering en herstructurering van de Servische landbouw en levensmiddelensector, het verbeteren van het

waterbeheer en plattelandsontwikkeling en de ontwikkeling van de bosbouw (artikel 97);
- de visserij: de mogelijkheid wordt onderzocht om gebieden van wederzijds belang aan te wijzen waarop samenwerking voor beide partijen voordeel zou opleveren (artikel 98);
- douane: gericht op het waarborgen van de naleving van bepalingen die op handelsgebied moeten worden ingevoerd en op het aanpassen van het Servische douanesysteem aan dat van de EU (artikel 99);
- belastingen: gericht op de verdere hervorming van het belastingstelsel en de herstructurering van de belastingdienst teneinde de efficiëntie van de belastinginning te verbeteren en belastingfraude te bestrijden; de samenwerking richt zich ook op het tegengaan van belastingschadelijke concurrentie, het vergroten van de transparantie en het bestrijden van corruptie (artikel 100);
- sociale zaken: de nadruk ligt op de hervorming van het Servische werkgelegenheidsbeleid en op de aanpassing van het socialezekerheidsstelsel en de wetgeving inzake arbeidsvoorwaarden en gelijke kansen voor vrouwen, personen met een handicap en mensen die behoren tot een minderheid, alsook op de verbetering van de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van werknemers (artikel 101);
- onderwijs en opleiding: de partijen willen het peil verhogen van het algemeen onderwijs en het beroepsonderwijs, de beroepsopleiding, het jongerenbeleid en het jongerenwerk in Servië; de verwezenlijking van de doelstellingen van de Verklaring van Bologna is een prioriteit voor het hoger onderwijs; de partijen streven ook naar een gelijke toegang voor iedereen tot alle onderwijsniveaus (artikel 102);
- cultuur: het verhogen van het wederzijds begrip en het wederzijds respect voor personen, gemeenschappen en volkeren en de bevordering van de culturele diversiteit in het kader van het UNESCO-verdrag, staan voorop (artikel 103);
- de audiovisuele sector: de partijen werken samen om de audiovisuele industrie in Europa te bevorderen, stimuleren coproducties voor film en televisie, werken programma's uit voor de opleiding van journalisten en andere personen die in de media werkzaam zijn en verlenen technische bijstaand voor publieke en particuliere media; Servië stemt zijn beleid inzake regulering van de inhoudelijke aspecten van grensoverschrijdende televisie af op dat van de EU en past zijn wetgeving aan het EU-'acquis' aan, met bijzondere aandacht voor intellectuele eigendomsrechten (artikel 104);
- de informatiemaatschappij: er wordt steun verleend voor de geleidelijke aanpassing van het beleid en de wetgeving van Servië aan die van de EU; de partijen werken ook samen met het oog op de verdere ontwikkeling van de informatiemaatschappij in Servië (artikel 105);
- netwerken en diensten voor elektronische communicatie: het is de bedoeling dat Servië drie jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst het EU-'acquis' overneemt (artikel 106);
- informatie en communicatie: prioriteit wordt gegeven aan programma's die het publiek basisinformatie over de EU verstrekken en de professionele kringen in Servië voorzien van meer gespecialiseerde informatie (artikel 107);
- vervoer: de samenwerking is gericht op de herstructurering en modernisering van het Servische vervoerssysteem, de verbetering van het vrije verkeer van reizigers en goederen, de verbetering van de toegang tot de vervoersmarkt en de vervoersvoorzieningen, met inbegrip van havens en luchthavens, de ondersteuning van de ontwikkeling van multimodale infrastructuurvoorzieningen in verband met de voornaamste trans-Europese netwerken, de opstelling van exploitatienormen en de ontwikkeling van een vervoerssysteem dat compatibel is met dat in de EU en daarop aansluit, evenals een betere bescherming van het milieu in de context van het vervoer (artikel 108);

– energie: de samenwerking is gebaseerd op het regionale Verdrag tot oprichting van de energiegemeenschap, en zal gericht zijn op de integratie van Servië in de Europese energiemarkten (artikel 109);
– nucleaire veiligheid: de samenwerking kan de verbetering van de wet- en regelgeving inzake stralingsbescherming, nucleaire veiligheid, kernmateriaalboekhouding en controle daarop omvatten naast het bevorderen van het sluiten van overeenkomsten over de kennisgeving en de uitwisseling van informatie bij nucleaire ongevallen (artikel 110);
– het milieu: de partijen ontwikkelen en versterken hun samenwerking om de achteruitgang van het milieu te bestrijden en te starten met de verbetering van het milieu met het oog op duurzame ontwikkeling; bijzondere aandacht gaat naar de ratificatie en de tenuitvoerlegging van het Protocol van Kyoto (artikel 111);
– onderzoek en technologische ontwikkeling: de partijen bevorderen de samenwerking op het gebied van civiel wetenschappelijk onderzoek en technologische ontwikkeling, waarbij zij rekening houden met de beschikbaarheid van hulpmiddelen en een adequate toegang tot elkaars programma's en erop toezien dat intellectuele, industriële en commerciële eigendomsrechten goed worden beschermd (artikel 112);
– regionale en plaatselijke ontwikkeling: speciale aandacht wordt geschonken aan grensoverschrijdende, internationale en interregionale samenwerking (artikel 113);
– openbaar bestuur: er wordt ondersteuning verleend aan de invoering van een rechtsstaat in Servië, het goed functioneren van de staatsinstellingen ten behoeve van de Servische bevolking en de vlotte ontwikkeling van de verhoudingen tussen de EU en Servië; de samenwerking is vooral gericht op institutionele opbouw en eerlijke wervings- en selectieprocedures, personeelsbeheer en loopbaanontwikkeling voor ambtenaren, permanente vorming en de bevordering van ethisch openbaar bestuur (artikel 114).

Titel IX – Financiële samenwerking (artikel 115 tot en met 118)

Servië komt in aanmerking voor financiële steun van de EU in de vorm van subsidies en leningen, waaronder leningen van de Europese Investeringsbank (EIB). De bijstand moet bijdragen tot democratische, economische en institutionele hervormingen (artikel 115). De bijstand in de vorm van subsidies wordt gedekt door operationele maatregelen die bij een verordening van de Raad worden ingesteld binnen een indicatief meerjarenkader. De bijstand kan betrekking hebben op alle samenwerkingsterreinen (artikel 116). Bij wijze van uitzondering kan op verzoek van Servië en in overleg met de internationale financiële instellingen, macrofinanciële bijstand worden verleend onder bepaalde voorwaarden en met inachtneming van de beschikbaarheid van alle financiële middelen (artikel 117). De partijen zien erop toe dat de bijdragen van de EU worden verstrekt in nauwe coördinatie met andere financieringsbronnen (artikel 118).

Titel X – Institutionele bepalingen, algemene bepalingen en slotbepalingen (artikel 119 tot en met 139)

De partijen richten een Stabilisatie- en associatieraad op, die moet toezien op de tenuitvoerlegging van de overeenkomst en die zich op regelmatige tijdsbasis kan buigen over alle onderwerpen van gemeenschappelijk belang (artikel 119). De Stabilisatie- en associatieraad bestaat enerzijds uit leden van de Raad en de Commissie en anderzijds uit Servische regeringsleden. Hij wordt beurtelings voorgezeten door een vertegenwoordiger van de EU en van Servië (artikel 120). Hij kan besluiten treffen binnen de toepassingssfeer van de overeenkomst en voor de in de overeenkomst vermelde gevallen. De besluiten zijn bindend. De Stabilisatie- en associatieraad kan ook passende aanbevelingen doen (artikel 121).

De Stabilisatie- en associatieraad wordt bij de vervulling van zijn taken bijgestaan door een Stabilisatie- en associatiecomité (artikel 122). Het Stabilisatie- en associatiecomité kan voor het einde van het eerste jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst, subcomités

oprichten voor de adequate uitvoering van de overeenkomst (artikel 123). De Stabilisatie- en associatieraad kan ook besluiten andere speciale comités of lichamen op te richten (artikel 124). Er wordt ook een parlementair Stabilisatie- en associatiecomité opgericht, waarin vertegenwoordigers van het Europees Parlement en van het Servische Parlement van gedachten kunnen wisselen (artikel 125).

Artikel 126 stelt dat de partijen ervoor zorgen dat natuurlijke personen en rechtspersonen van de andere partij zonder discriminatie toegang krijgen tot de bevoegde gerechtelijke en administratieve overheden om hun individuele rechten en eigendomsrechten te verdedigen.

Volgens artikel 127 kan elke partij maatregelen treffen die:
– zij nodig acht om de onthulling te beletten van informatie die tegen haar vitale veiligheidsbelangen indruist;
– verband houden met de productie van of de handel in wapens, munitie of oorlogsmateriaal of met onderzoek, ontwikkeling of productie die absoluut zijn vereist voor defensiedoeleinden;
– zij van vitaal belang acht voor haar eigen veiligheid in geval van binnenlandse onlusten of oorlog of internationale spanningen die een oorlogsdreiging inhouden.

Artikel 128 bepaalt dat de regelingen die beide partijen ten opzichte van elkaar toepassen, geen aanleiding mogen geven tot onderlinge discriminatie van hun onderdanen of vennootschappen.

De partijen treffen de maatregelen die zijn vereist om aan hun verplichtingen krachtens de overeenkomst te voldoen en zij zien erop toe dat de doelstellingen worden bereikt. De partijen leggen geschillen over de toepassing of de interpretatie van de overeenkomst voor aan de Stabilisatie- en associatieraad. In dat geval geldt artikel 130 en eventueel protocol 7. Indien een partij van mening is dat de andere partij een verplichting niet nakomt, kan zij passende maatregelen treffen. Alvorens zij dat doet, verstrekt zij de Stabilisatie- en associatieraad alle nodige informatie (artikel 129).

Artikel 130 regelt de beslechting van geschillen over de interpretatie of de tenuitvoerlegging van de overeenkomst. De partijen streven naar een oplossing door overleg binnen de Stabilisatie- en associatieraad. Zolang een geschil niet is opgelost, wordt het tijdens elke vergadering van de Stabilisatie- en associatieraad besproken, tenzij de in protocol 7 beschreven arbitrageprocedure is ingeleid. Een geschil wordt geacht beslecht te zijn als de Stabilisatie- en associatieraad een bindend besluit heeft getroffen of heeft verklaard dat het geschil niet langer bestaat. Een geschil kan ook worden besproken in het Stabilisatie- en associatiecomité of een ander relevant comité of orgaan. Voor vraagstukken die onder protocol 7 vallen, kan een partij het geschil voor arbitrage voorleggen overeenkomstig het protocol wanneer de partijen er niet in slagen binnen twee maanden een oplossing te vinden.

De overeenkomst doet geen afbreuk aan de rechten die worden verleend bij bestaande overeenkomsten tussen een of meer lidstaten, enerzijds, en Servië, anderzijds, voor zover de overeenkomst geen gelijkwaardige rechten toekent (artikel 131).

De bijlagen en protocollen vormen een integrerend onderdeel van de overeenkomst. Dat is ook het geval met de op 21 november 2004 ondertekende kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Servië en Montenegro inzake de algemene beginselen voor de deelname van Servië en Montenegro aan communautaire programma's en de bijlage (artikel 132).

De overeenkomst wordt gesloten voor onbepaalde duur. Elke partij kan de overeenkomst opzeggen door dit aan de andere partij te notificeren. Zes maanden na een dergelijke notificatie houdt de overeenkomst op van toepassing te zijn. Elke partij kan de overeenkomst

met onmiddellijke ingang schorsen als de andere partij een essentieel element van de overeenkomst schendt (artikel 133).

Onder 'partijen' wordt verstaan de EU, of haar lidstaten, of de EU en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Servië, anderzijds (artikel 134).

Volgens artikel 135 is de overeenkomst van toepassing op het grondgebied waarop de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschap en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie van toepassing zijn, enerzijds, en op het grondgebied van Servië, anderzijds. De overeenkomst is niet van toepassing op Kosovo.

De secretaris-generaal van de Raad is depositaris van de overeenkomst (artikel 136).

De overeenkomst is opgesteld in alle officiële talen van de partijen. Alle teksten zijn gelijkelijk authentiek (artikel 137). De overeenkomst wordt door de partijen volgens hun eigen procedures goedgekeurd en treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de datum waarop de partijen elkaar ervan in kennis stellen dat hun procedures zijn afgerond (artikel 138).

Interim-overeenkomst

Artikel 139 stelt dat in afwachting van de voltooiing van de procedures, de bepalingen van sommige gedeelten van de overeenkomst, met name inzake het vrije verkeer van goederen en de relevante bepalingen inzake vervoer, door middel van een interim-overeenkomst ten uitvoer worden gelegd.

Bijlagen

Bijlage I gaat over tariefconcessies van Servië voor industrieproducten van de EU (bedoeld in artikel 21).

Bijlage II geeft een omschrijving van de in artikel 26 bedoelde producten van de categorie 'baby beef'.

Bijlage III behandelt tariefconcessies van Servië voor landbouwproducten van oorsprong uit de EU (bedoeld in artikel 27).

Bijlage IV regelt de concessies van de EU voor visserijproducten uit Servië (producten bedoeld in artikel 29, lid 2).

Bijlage V geeft een opsomming van tariefconcessies van Servië voor visserijproducten uit de EU (bedoeld in artikel 30).

Bijlage VI regelt de vestiging van financiële diensten (bedoeld in artikel 52).

Bijlage VII over de intellectuele, industriële en commerciële eigendomsrechten geeft onder andere een overzicht van de multilaterale overeenkomsten of verdragen waarvan de verplichtingen door de partijen worden nageleefd (bedoeld in artikel 75).

Protocollen

Protocol 1 gaat over de handel in bewerkte landbouwproducten tussen de EU en Servië. In de bijlagen worden de rechten weergegeven die bij invoer in de ene partij van toepassing zijn op goederen van oorsprong uit de andere partij.

Protocol 2 behandelt de wederzijdse preferentiële handelsconcessies voor bepaalde wijnen en de wederzijdse erkenning, bescherming en controle van benamingen van wijnen, gedistilleerde dranken en gearomatiseerde wijnen. Bij dit protocol zijn twee bijlagen gevoegd. In bijlage I staat de overeenkomst tussen de Gemeenschap en Servië betreffende wederzijdse preferentiële handelsconcessies voor bepaalde wijnen. Bijlage II bevat de overeenkomst betreffende de wederzijdse erkenning, bescherming en controle van benamingen van wijnen, gedistilleerde dranken en gearomatiseerde wijnen. De aanhangsels bij deze bijlage hebben betrekking op respectievelijk de lijst van beschermde benamingen, de lijst van traditionele uitdrukkingen en kwaliteitstermen voor wijn in de EU en de lijst van contactpunten. De wijnen uit Vlaanderen die voorkomen op de lijst van beschermde benamingen (aanhangsel 1) zijn:

– Hagelandse wijn, Haspengouwse wijn, Heuvellandse wijn en Vlaamse mousserende kwalititeitswijn als in bepaalde gebieden voortgebrachte kwaliteitswijnen;
– Vlaamse landwijn als tafelwijn met een geografische aanduiding.

Protocol 3 geeft een definitie van het begrip 'producten van oorsprong' en het betreft ook regelingen voor administratieve samenwerking in verband met de toepassing van de overeenkomst tussen de EU en Servië. In de bijlagen bij dit protocol staan:

– de lijst van bewerkingen of verwerkingen die moeten worden uitgevoerd ten aanzien van niet van oorsprong zijnde materialen, teneinde het vervaardigde product het karakter van product van oorsprong te verlenen;
– modellen van het certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 en aanvraag van een certificaat inzake goederenverkeer EUR.1;
– de tekst van de factuurverklaring;
– producten die worden uitgesloten van de cumulatie waarin is voorzien in artikel 3 en 4.

Ten slotte zijn er nog gemeenschappelijke verklaringen over Andorra en San Marino.

Protocol 4 gaat over het vervoer over land.

Protocol 5 behandelt de staatssteun voor de ijzer- en staalindustrie in Servië.

Protocol 6 betreft de wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken.

Protocol 7 bevat de beslechting van geschillen.

Slotakte

De gevolmachtigden keuren de overeenkomst, de bijlagen en de protocollen goed. Bij de slotakte zijn vier verklaringen gevoegd: drie gemeenschappelijke verklaringen en een verklaring van de EU en haar lidstaten over de toekenning van handelsmaatregelen en douanerechten.

De gemeenschappelijke verklaringen hebben betrekking op:

– de non-proliferatie van massavernietigingswapens (artikel 3);
– het toezicht op de handel in producten met een hoog suikergehalte die verder zouden kunnen worden bewerkt; de partijen willen voorkomen dat de handel in suiker en producten waarvan de kenmerken niet wezenlijk daarvan verschillen, wordt verstoord (artikel 32);
– intellectuele en industriële eigendom (artikel 75).

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Gemengd karakter en ondertekening van de overeenkomst

Het gemengde karakter naar Belgisch recht werd op 20 november 2007 vastgelegd tijdens de vergadering van de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). Er worden bevoegdheden uitgeoefend van zowel de federale overheid als van de gemeenschappen, de gewesten en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De gemeenschappen zijn onder meer bevoegd voor de samenwerking op het vlak van onderwijs en vorming, cultuur, audiovisuele middelen, terwijl de bevoegdheden van de gewesten onder meer zijn gesitueerd in de samenwerking inzake landbouw, transport, energie en leefmilieu. De ICBB heeft op 9 juli 2008 het verslag van de WGV bekrachtigd.

De ontwerpovereenkomst werd niet voor goedkeuring en machtiging tot ondertekening voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Er werden de nodige afspraken gemaakt tussen de toenmalige Vlaamse minister bevoegd voor Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, en de federale minister van Buitenlandse Zaken.

De ondertekening vond plaats in Luxemburg op 29 april 2008.

2. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

In zijn advies van 9 maart 2011 (advies 2011/9) sluit de SARiV zich aan bij het ontwerp van regeringsbeslissing. De raad stelt dat vooral het engagement van de Servische politici om actief te werken aan hervormingen en de regionale twisten te overbruggen, de sleutel zal vormen tot een succesvolle tenuitvoerlegging van de overeenkomst. De SARiV hoopt dat de EU blijft ijveren voor doorgedreven hervormingen en een volledige samenwerking met het ICTY. Het welslagen van de samenwerkings- en associatieovereenkomst in Servië is volgens de SARiV niet enkel belangrijk voor de toekomst van de Balkan, maar eveneens voor de geloofwaardigheid van het buitenlands beleid van de EU.

De SARiV waarschuwt voor een voorbarig optimisme inzake het EU-lidmaatschap van Servië. Onder meer het onopgelost blijven van regionale twisten kan een hinderpaal betekenen voor de uitbreidingspolitiek van de EU en voor de mogelijkheid van Servië om volwaardig lid te worden van de EU. De SARiV wijst ook op de ‘uitbreidingsmoeheid’ in de publieke opinie en op het feit dat de reputatie van de EU schade heeft opgelopen in de Balkan.

De SARiV vraagt ook aandacht voor de invulling van een Vlaams bilateraal buitenlands beleid met de landen van de Westelijke Balkan. De raad is ervan overtuigd dat dit ook kansen biedt voor Vlaanderen. De SARiV vraagt de minister-president werk te maken van een beleidsplan voor de Balkan. De raad is overigens sterk geïnteresseerd in de wijze waarop de Vlaamse Regering vorm zal geven aan het beleid ten aanzien van de landen van de Westelijke Balkan, en betreurt dat na het stilvallen van het Vlaamse samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa geen ander instrument beschikbaar is binnen het buitenlands beleid om het brede werkveld te ondersteunen in het ontwikkelen van contacten met de betrokken landen.

3. Advies van de Raad van State

De Raad van State bracht advies uit op 7 april 2011 (kenmerk 49.426/1) en maakte daarin geen opmerkingen.

4. Inwerkingtreding

Overeenkomstig artikel 138 treedt de overeenkomst in werking de eerste dag van de tweede maand die volgt op de datum waarop de partijen elkaar ervan in kennis stellen dat hun interne procedures zijn afgerond.

De partijen sloten ook een interim-overeenkomst die bepaalt dat in afwachting van de inwerkingtreding van de overeenkomst, de bepalingen betreffende het vrije verkeer van goederen en de relevante bepalingen inzake vervoer al op een vroegere datum worden uitgevoerd. Die interim-overeenkomst behoort uitsluitend tot de bevoegdheid van de EU en moet dus enkel door de Europese Commissie en Servië worden geratificeerd.

Zoals hoger vermeld werd de inwerkingtreding van de interim-overeenkomst uitgesteld. Zij trad uiteindelijk in werking op 1 februari 2010.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

VOORONTWERP VAN DECREET

Vlaamse Regering

VOORONTWERP
Ontwerp van decreet houdende instemming met de stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de republiek Servië, anderzijds, en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 29 april 2008

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de republiek Servië, anderzijds, en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 29 april 2008, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN

DE STABILISATIE- EN ASSOCIATIEOVEREENKOMST MET DE REPUBLIEK SERVIË

Advies 2011/9

9 maart 2011

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen, Boudewijnlaan 30 bus 81, 1000 Brussel
Tel.: + 32 2 553 01 81, E-mail: sariv@iv.vlaanderen.be, http://www.sariv.be

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave 32
1. Inleiding 33
2. Uitdagingen voor Servië 33
3. Vlaamse positie 36
4. Conclusie 37

1. INLEIDING

Op vrijdag 21 januari 2011 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerp van decreet houdende instemming met de Stabilisatie- en associatieovereenkomst (hierna: "SAO") tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Servië, anderzijds, ondertekend in Luxemburg op 29 april 2008. De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: "de Raad") ontving op 26 januari 2011 per brief de adviesaanvraag. Na bespreking op zijn vergadering van 28 februari 2011 heeft de Raad het onderhavige advies goedgekeurd.

De SAO met Servië legt de basis voor een toekomstige toetreding tot de EU. Inmiddels is er een SAO ondertekend met alle potentiële kandidaat-lidstaten in de regio: Macedonië en Kroatië in 2001, Albanië in juni 2006, Montenegro in oktober 2007, Servië in april 2008, en Bosnië en Herzegovina in juni 2008. Dat de onderhavige SAO een gemengd karakter naar Belgisch recht heeft, werd op 20 november 2007 vastgelegd tijdens de vergadering van de Werkgroep "gemengde verdragen", adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid. Het betreft bevoegdheden van zowel de federale overheid als van de gemeenschappen, de gewesten en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Belangrijke doelstellingen van de SAO vormen onder meer de politieke dialoog, de verbetering van de regionale samenwerking, de bevordering van markteconomie en vrije handel, en samenwerking op een groot aantal beleidsdomeinen, waaronder bijvoorbeeld justitie, cultuur, onderwijs, toerisme, milieu, lokale en regionale ontwikkeling. De samenwerking tussen de EU en de landen van de Westelijk Balkan voltrekt zich op domeinen waarin ook Vlaanderen actief is, zoals onderwijs en vorming, cultuur en audiovisuele middelen, landbouw, transport, energie, leefmilieu en economie.

Bij wijze van inleidende opmerking wil de Raad herinneren aan zijn eerder geformuleerde adviezen inzake stabilisatie- en associatieovereenkomsten, namelijk m.b.t. Montenegro (Advies 2008/5, 19 maart 2008) en Bosnië en Herzegovina (Advies 2008/21, 24 november 2008), waarin hij onder meer wees op de Europese toekomst voor de landen van de Westelijke Balkan en op de nood aan stabilisatie van de Balkanregio. De Raad meent dat ook voor Servië het vooruitzicht op EU-lidmaatschap de beste manier is om stabiliteit, veiligheid en vooruitgang op een duurzame wijze te verankeren. Vanuit Europees perspectief draagt een SAO met Servië ook bij tot het realiseren van één van de drie strategische doelstellingen van de Europese Veiligheidsstrategie, namelijk "werk maken van veiligheid in onze eigen omgeving".[1]

2. UITDAGINGEN VOOR SERVIË

De Raad wil meteen uitdrukkelijk waarschuwen voor voorbarig optimisme: de weg naar EU-lidmaatschap van Servië is nog lang. Dit blijkt onder meer uit het kritische voortgangsrapport 2010 van de Europese Commissie.[2] Het rapport berispt de regering in Belgrado voor zijn langzame voorbereiding en uitvoering van nieuwe wetgeving, alsmede zijn trage vooruitgang in het in overeenstemming brengen van het gerechtelijk systeem met EU-normen. Tevens worden ernstige bezorgdheden geuit over de manier waarop recente hervormingen ten uitvoer werden gelegd, in het bijzonder de herbenoeming van de rechters en officieren van justitie. De Commissie is evenmin

[1] J. SOLANA, *Een veiliger Europa in een betere wereld. Europese veiligheidsstrategie,* 12.12.2003, 7. [http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/031208ESSIINL.pdf]

[2] EUROPESE COMMISSIE, *Serbia 2010 progress report*, SEC2010 (1330), Brussel, 2010, 10. [http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/sr_rapport_2010_en.pdf]

tevreden met de vooruitgang van Servië inzake de strijd tegen corruptie en georganiseerde misdaad. Het rapport prijst Belgrado's stappen naar verzoening met de buurlanden, met name Kroatië en Bosnië en Herzegovina. Het is kritisch over zowel zijn beleid ten aanzien van Kosovo als het ontbreken van volledige samenwerking met het Internationaal Tribunaal voor voormalig Joegoslavië (hierna: "ICTY"). De Commissie heeft bedenkingen bij de economische ontwikkelingen in het land. Zij berispt Belgrado voor een hoog begrotingstekort, een vertraging in de afronding van het privatiseringsproces, de bureaucratie en de ingewikkelde wetgeving.[3] De Servische regering heeft een specifiek actieplan aangenomen om de aanbevelingen van het voortgangsrapport uit te voeren.[4]

Naast de uitdaging om de aanbevelingen van het voortgangsrapport te verwezenlijken, staat Servië volgens de Raad nog voor zeer belangrijke uitdagingen om in de richting van volwaardig EU-lidmaatschap te groeien. De Raad stipt op niet-exhaustieve wijze de volgende punten aan.

(i) De EU is een unie van staten, hetgeen veronderstelt dat er overeenstemming is over de grenzen van de lidstaten. De Raad wijst erop dat er echter verscheidene twisten bestaan over de grenzen tussen de landen van de regio. Ook Servië heeft grensgeschillen met Bosnië en Herzegovina, Kosovo en Montenegro.[5] Naast deze onopgeloste grensgeschillen, is er tevens het dispuut over de soevereiniteit van Kosovo. Kosovo's onafhankelijkheidsverklaring in 2008 en de gedeeltelijke internationale erkenning van Kosovo nopen tot bilaterale gesprekken tussen Belgrado en Pristina om verscheidene kwesties te bespreken, zoals de gemeenten Presevo en Bujanovac met een Albanese meerderheid, het gebied in Noord-Kosovo met een Servische meerderheid, de Servische enclaves in Zuid-Kosovo en de status van de orthodoxe Kerk en haar kloosters in Kosovo.[6]

Het onopgelost blijven van deze regionale twisten kan de uitbreidingspolitiek van de EU en de mogelijkheid van Servië om volwaardig lid te worden van de EU hinderen. Het is volgens de Raad in het belang van Servië om dergelijke regionale twisten op te lossen. Hiertoe zijn al enkele belangrijke stappen gezet. In de eerste plaats is er toenadering tussen Servië en Kroatië op het vlak van vluchtelingen en vermiste personen, alsook de bestrijding van georganiseerde misdaad. Beide partijen overwegen tevens om hun wederzijdse aanklacht van genocide te laten vallen.[7] Begin september 2010 heeft Servië - onder druk van de EU -ingestemd met een VN-resolutie die oproept tot een dialoog tussen Servië en Kosovo en het advies erkent van het Internationaal Gerechtshof, d.d. 22 juli 2010, dat oordeelde dat de eenzijdige onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo niet in strijd is met het internationaal recht.[8] Servië onderstreept wel het recht om zijn "legitieme nationale belangen op een vreedzame en diplomatieke wijze te verdedigen".[9] Als "beloning" kreeg Servië op zijn officieel verzoek tot EU-lidmaatschap van 22 december 2009 een positief signaal. Op 25 oktober 2010 nodigde de Raad van de EU de Europese Commissie uit om advies te verlenen over de toetreding van Servië.[10]

---

[3] *Ibid.*

[4] "Belgrade eager to launch accession negotiations", *Agence Europe,* 1.2.2011.

[5] Verschillende Servische dorpjes worden door de rivier Lim afgesneden van het Servisch territorium. Servië heeft een landruil voorgesteld aan Bosnië en Herzegovina om de kwestie op te lossen. De grens tussen Servië, Kosovo en Macedonië wordt door Servië betwist. Servië heeft tevens met Montenegro een geschil over de territoriale grens. Zie R. BALFOUR en D. BASIC, "A bridge over troubled borders: Europeanising the Balkans", *European Policy Center Policy Brief,* november 2010, pp. 2-3.

[6] R. BALFOUR en D. BASIC, *l.c.*, p. 3.

[7] *Ibid.*, pp. 1-3.

[8] ALGEMENE VERGADERING VAN DE VERENIGDE NATIES, *Request for an advisory opinion of the International Court of Justice on whether the unilateral declaration of independence of Kosovo is in accordance with international law,* Resolutie A/RES/64/298, 9 september 2010.

[9] "Kosovo must be defended by peaceful means", *Serbian Institute for Public Diplomacy,* 12.09.2010.

[10] RAAD VAN DE EUROPESE UNIE, *Press Release General Affairs Council 25 October 2010 Luxemburg,* 15349/10, 9. [http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/genaff/117366.pdf]

(ii) Volledige samenwerking met het ICTY blijft nog steeds van cruciaal belang voor Servië. In het verleden werd het stabilisatie- en associatieproces al verscheidene malen gestaakt omdat Servië onvoldoende medewerking verleende. De SAO werd ondertekend op 29 april 2008 in Luxemburg. Op aandringen van Nederland en België werd echter afgesproken dat geen enkele EU-lidstaat de overeenkomst ter goedkeuring aan zijn parlement zou voorleggen zolang niet unaniem was vastgesteld dat Servië volledig meewerkt met het ICTY. Ook de interim-overeenkomst, die gewoonlijk meteen na ondertekening van kracht wordt totdat de ratificatie een feit is, zou niet in werking treden. Bovendien bevestigde de Servische president Tadic schriftelijk dat zijn land verplicht is volledig samen te werken met het ICTY. Eind 2009 beslisten de EU-ministers van Buitenlandse en Europese Zaken hun verzet tegen de toepassing van de interim-overeenkomst op te heffen, waardoor op 1 februari 2010 de interim-overeenkomst in werking kon treden. Na het positieve verslag op 14 juni 2010 van Serge Brammertz, huidig hoofdaanklager van het ICTY, over de samenwerking tussen Servië en het ICTY werd beslist dat de EU-lidstaten hun respectieve instemmingsprocedures konden afronden. De Raad beklemtoont dat de volledige samenwerking met het ICTY nog steeds van belang is, zoals aangestipt door de EU-Commissaris voor Uitbreiding en Nabuurschapsbeleid, Stefan Füle: "*The level and effectiveness of Serbia's cooperation with ICTY will be paramount to achieve a positive opinion on Serbia's membership application. I hope Serbia will be able to show to the ICTY prosecutor, during his next visit, that its efforts have been intensified since June. Serbia has in the last years achieved a credible record. We hope to see it now cover the last mile and locate and arrest the two fugitives at the earliest opportunity.*"[11] Het ICTY wacht nog steeds op de uitlevering van Ratko Mladic en Goran Hadzic. De volledige samenwerking met het ICTY zal een belangrijke rol blijven spelen in het advies dat de Europese Commissie moet geven over de toetreding van Servië.

Naast de vraag naar het "klaar zijn" van het betrokken kandidaat-lid voor EU-lidmaatschap is er de in de publieke opinie bestaande "uitbreidingsmoeheid". Bovendien is de vraag gerezen naar het absorptievermogen van de Unie en haar huidige lidstaten. Doordat een aantal nieuwe lidstaten moeite hebben om te voldoen aan de verplichtingen van het lidmaatschap heeft de EU meer tijd nodig dan verwacht om de laatste uitbreidingen te verwerken. Een en ander kan ertoe leiden dat kandidaat-lidstaten langer zullen moeten wachten en aan strenge(re) criteria zullen moeten voldoen. Bovendien moet ook de Unie zelf de nodige hervormingen ten uitvoer leggen om ervoor te zorgen dat haar werk niet stagneert bij een volgende uitbreiding. De Raad verwijst hiervoor naar zijn advies 08/04 van 20 februari 2008 over het Verdrag van Lissabon. In het licht van deze terughoudendheid circuleren diverse bestaande en mogelijk toekomstige formules voor landen met lidmaatschapsaspiraties of –perspectieven.[12]

In de Balkan zelf heeft de reputatie van de Unie inmiddels enige schade opgelopen. De resultaten van de "*2010 Balkan Monitor Survey*" zijn in dit opzicht tekenend. 63% van de Serviërs zouden instemmen met een toetreding tot de EU. In tegenstelling echter tot de meeste landen van de Balkan, denken weinig Serviërs (41%) dat de Europese burgers blij zouden zijn met hun toetreding tot de EU. Het beeld van de EU heeft in Servië klappen gekregen. Het aandeel Servische respondenten

[11] *Statement by Commissioner Füle on Council's Decision to forward Serbia's application to the Commission,* press release, MEMO/10/520, Brussel, 25 oktober 2010.

[12] Het Europese Nabuurschapsbeleid voor de oostelijke buurlanden van de Unie, een Partnerschaps- en Samenwerkingsakkoord met Rusland, het partieel lidmaatschap, geprivilegieerd partnerschap, EER+, het Verbrede Geassocieerde Lidmaatschap, Graduele Integratie, het Junior Lidmaatschap en het ENP+. Zie J. Rood e.a., "Van EU-partnerschap tot –lidmaatschap; veel etiketten voor één envelop", *Internationale Spectator,* nr. 9, september 2007. [http://www.internationalespectator.nl/2007/20070900_is_art_rood.pdf]

dat de EU beoordeelde als een goed iets daalde van 50% tot 44% in 2010.[13] Recenter leidde de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo tot een tempering van het enthousiasme voor de Unie in verscheidene landen van de Balkan. Om dit tegen te gaan, lanceerde de commissaris voor uitbreiding Olli Rehn 'people-to-people' initiatieven – goed voor vier miljard euro tussen 2007 en 2011- die de bevolking "vertrouwd moeten maken met de EU".

3. VLAAMSE POSITIE

De SAO met Servië sluit goed aan bij het voornemen van de Vlaamse Regering om een nieuwe focus te leggen op de landen van de Westelijke Balkan. De Vlaamse beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2009-2014 leest dat, zoals aangekondigd in het regeerakkoord, Vlaanderen een nieuwe focus zal leggen op het gebied van de Westelijke Balkan en de nieuwe buurlanden van de Unie in het Oosten. De minister-president geeft aan dat hij een plan zal neerleggen voor de uitwerking en ondersteuning van aangepaste vormen van samenwerking met beide regio's.[14] Zoals in een debat in het Vlaams Parlement terecht werd aangegeven, is dit voornemen reeds oud en wacht het nog steeds op uitvoering.[15] De Raad vraagt om met aandrang werk te maken van dit beleidsplan.

De Raad is overigens sterk geïnteresseerd in de wijze waarop de Vlaamse Regering vorm zal geven aan het beleid t.a.v. de landen van de Westelijke Balkan. In het verleden heeft de Vlaamse Regering telkens verdragsrechtelijke betrekkingen aangeknoopt met kandidaat-lidstaten.[16] Sedert 1994 zijn op die wijze verdragen tot stand gekomen met alle kandidaat-lidstaten vooraleer zij lid werden van de Europese Unie. In de fase voor hun toetreding staan dergelijke kandidaat-lidstaten immers erg open voor het ontwikkelen van samenwerking met de oude lidstaten van de Unie. Zal Vlaanderen deze politiek ook voortzetten ten aanzien van de landen van de Westelijke Balkan? Alleszins biedt hun vraag naar en openheid voor contacten met West-Europa kansen om op in te spelen. Als toekomstige lidstaten is het volgens de Raad in het belang van de Vlaamse bedrijven, maar ook van universiteiten, kennisinstellingen en diverse maatschappelijke organisaties om nu reeds de banden met deze landen aan te halen. Door gebruik te maken van zijn verdragsbevoegdheid kan Vlaanderen daar werk van maken.

Het Vlaams Samenwerkingsprogramma voor Centraal en Oost-Europa dat sedert 1992 kansen bood om de samenwerking met deze landen vorm te geven is in 2010 helemaal stil gevallen. De Raad betreurt dat er momenteel geen ander instrument beschikbaar is binnen het Vlaams buitenlands beleid om het brede werkveld te ondersteunen in het ontwikkelen van contacten met deze landen. Dit programma bood immers een uniek kader om bedrijven, universiteiten, vakbonden, mutualiteiten, enz. te betrekken bij de invulling van het Vlaams buitenlands beleid. Daarenboven was dit programma zeer geschikt als eerste opstap naar samenwerking met deze landen binnen het EU-kader. Diverse Vlaamse projectpromotoren hebben gebruik kunnen maken van zowel de financiering

[13] GALLUP, *Balkan Monitor. Insights and Perceptions: Voices of the Balkans. 2010 Summary of Findings,* 2010, 7.
[14] K. PEETERS, *Beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking,* VR 2009 1610 MED.0426.02, 23-24.
[15] Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011. Beleidsbrief Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2010-2011, *Parl. St.,* Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking, 15(2010-2011 – Nr. 5C, 24-25.
[http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g15-5-c.pdf]
[16] Zie ook DEPARTEMENT INTERNATIONAAL VLAANDEREN, *Programma Centraal- en Oost-Europa.*
[http://iv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?fid=71]

als de verworven ervaring binnen dergelijke bilaterale samenwerkingsprojecten om later projectvoorstellen in te dienen bij de Europese Unie.

Het door Vlaanderen gesteunde OESO-project "Regional Competitiveness Initiative"[17] dat hoofdzakelijk gericht is op de economische ontwikkeling van de landen van Centraal en Oost-Europa via de uitbouw van een kader voor het aantrekken van buitenlandse investeringen, biedt weinig ondersteuning aan het Vlaams werkveld om relaties uit te bouwen met die landen.

4. CONCLUSIE

Gezien het belang van de stabilisatie- en associatieovereenkomsten die de EU en haar lidstaten sluiten met de landen van de Balkan en aangezien de daarin vervatte samenwerking ook slaat op domeinen waarvoor het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap bevoegd zijn, en gezien het belang dat Vlaanderen hecht aan een goede samenwerking met de landen van de Westelijke Balkan zoals blijkt uit de Vlaamse Beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2009-2014 en de projecten die Vlaanderen ondersteunt in Centraal- en Oost-Europa, sluit de Raad zich aan bij het ontwerp van regeringsbeslissing. Hij concludeert dat vooral het engagement van de Servische politici om actief te werken aan hervormingen en de regionale twisten te overbruggen, de sleutel tot een succesvolle tenuitvoerlegging van de SAO zal vormen. De Raad drukt de hoop uit dat de EU blijft ijveren voor doorgedreven hervormingen en een volledige samenwerking met het ICTY. Het welslagen van de SAO in Servië is niet enkel belangrijk voor de toekomst van de Balkanregio, maar eveneens voor de geloofwaardigheid van het buitenlands beleid van de Europese Unie.

De Raad vraagt ook aandacht voor de invulling van een Vlaams bilateraal buitenlands beleid met de landen van de Westelijke Balkan. Hij is er van overtuigd dat dit ook kansen biedt voor Vlaanderen.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

Hoogachtend,

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter SARiV

Freddy Evens
Secretaris SARiV

[17] Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011. Beleidsbrief Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2010-2011, *Parl. St.*, Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking, 15(2010-2011 – Nr. 5C, 39.
[http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g15-5-c.pdf]

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 49.426/1
VAN 7 APRIL 2011

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

DE RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 22 maart 2011 door de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met de stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de republiek Servië, anderzijds, en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 29 april 2008", heeft het volgende advies gegeven:

Bij het ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

49.426/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	M. TISON, L. DENYS,	assessoren van de afdeling Wetgeving,
Mevrouw	M. VERSCHRAEGHEN,	toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de Heer P. DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

M. VERSCHRAEGHEN M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de republiek Servië, anderzijds, en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 29 april 2008, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel, 20 mei 2011.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS